

УДК 658.007.05

[https://doi.org/10.33296/2707-0654-12\(24\)-05](https://doi.org/10.33296/2707-0654-12(24)-05)

БЕЗУГЛА ЮЛІЯ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та менеджменту,
Українська інженерно-педагогічна академія,
м. Харків, Україна
ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0001-5885-607X>

БОБРОВ ОЛЕКСІЙ

здобувач 2 курсу
першого (бакалаврського) рівня освіти,
Українська інженерно-педагогічна академія,
м. Харків, Україна

ЄЛЬНИКОВА ГАЛИНА

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри економіки та менеджменту,
Українська інженерно-педагогічна академія,
м. Харків, Україна
ORCIDiD: <https://orcid.org/0000-0001-6677-4568>

CASE-ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Процес управління фінансовими ресурсами суб'єкта підприємництва неможливий без всебічного аналізу й оцінки різних варіантів рішень у безпосередньому віддаленні їх у часі. Розв'язання цієї ситуації можливе завдяки використанню засобів системного підходу, а також моделювання. В роботі процес управління фінансовими ресурсами пропонується здійснювати на основі CASE-технологій, які ґрунтуються на основі методики структурного аналізу та проектування SADT і реалізовані у програмному середовищі BPWin. Ця методика дозволяє послідовно встановити дійсний стан системи управління фінансовими ресурсами та визначити шляхи оптимізації, тобто можливість створити наглядну покращену модель і представити безпосередніх учасників даного процесу. Обґрунтовано, що забезпеченість підприємств фінансовими ресурсами визначається багатьма факторами виробничого, економічного та організаційного характеру й повинна відповідати певним вимогам:

© Українська інженерно-педагогічна академія

© ГО «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами»

© Безугла Ю., Бобров О., Єльнікова Г.

забезпечення достатнього рівня ліквідності оборотних активів, оскільки від цього залежить платоспроможність підприємства за фінансовими зобов'язаннями; забезпечення мінімізації втрат фінансових ресурсів у процесі їх використання в умовах інфляції; забезпечення раціонального розміщення фінансових ресурсів між сферами їх функціонування за рахунок скорочення питомої ваги неякісної дебіторської заборгованості у сфері обігу.

Запропонована модель управління фінансовими ресурсами за допомогою застосування Case-технологій дозволяє формалізувати процедури та розрахунки часткових показників управління фінансовими ресурсами, систем, які формуються у залежності від інтересів користувачів щодо інформації про фінансовий стан та інтересів щодо мети діяльності суб'єкту господарювання. Підхід ґрунтується на принципі цілеспрямованості, який дозволяє враховувати та коригувати досягнення поставленої мети в оперативному та стратегічному аспектах. Описана технологія побудови структурно-функціональної моделі дозволяє застосовування структури виконання загальних завдань; нового підходу щодо управління фінансовими ресурсами підприємства, а також оцінки якості стану стратегічного управління, упорядковувати дії, реалізувати структурний підхід до управління фінансовими ресурсами.

Ключові слова: фінансові ресурси підприємства; структура; управління; система; стратегія.

Вступ. Стратегічне управління фінансово-релевантними ресурсами суб'єкта підприємництва неможливе без всебічного аналізу й оцінки різних варіантів рішень у безпосередньому віддаленні їх у часі. Розв'язання цієї ситуації можливе завдяки використанню засобів системного підходу, а також моделювання. В роботі процес управління фінансово-релевантними ресурсами пропонується здійснювати на основі CASE-технологій, які ґрунтуються на основі методики структурного аналізу та проектування SADT і реалізовані у програмному середовищі BPWin. Ця методика дозволяє послідовно встановити дійсний стан системи управління фінансово-релевантними ресурсами та визначити шляхи оптимізації, тобто можливість створити наглядну покращену модель і представити безпосередніх учасників даного процесу.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. В останні роки вчені все більше приділяють увагу вивченням питань управління фінансовими ресурсами

підприємств, серед яких К. Камерон [1], А. Кампбел [2], Л. Мілтон [3], Т. Фрісс [4] та інші. Незважаючи на значну кількість наукових праць, теоретичні, методичні та прикладні аспекти цього питання потребують більш ґрунтовного вивчення.

Метою даної статті є застосування case-технологій в управлінні фінансово-релевантними ресурсами підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. До розроблення та впровадження нової інформаційної системи управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства доцільно сформулювати дві бізнес-моделі: вихідну («AS-IS» – як є) і цільову («TO-BE» – як буде). Модель «як є» потрібна для того, щоб ідентифікувати можливі недоліки в існуючій системі керування підприємством. Виявлення недоліків починається ще на стадії описання моделі «як є». Так, для систематизації процесу управління фінансово-релевантними ресурсами була розроблена структурно-функціональна модель («AS-IS»), яка починається з побудови основного блоку – контекстної діаграми моделі «Управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства», та представлена на рис. 1.

Рис. 1. Контекстна діаграма управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства «AS-IS»

Наступним етапом моделювання є декомпозиція контекстної діаграми (блоку А0 рис. 1), яка дає змогу визначити структуру сукупності етапів процесу управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства (рис. 2).

Рис. 2. Етапи управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства «AS-IS»
 (Декомпозиція I рівня «Управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства»)

Третій – один з головних етапів управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства – їх загальна оцінка. Цей етап дозволяє визначити забезпеченість фінансово-релевантними ресурсами за допомогою реалізації чотирьох доміантних завдань (рис. 3, 4).

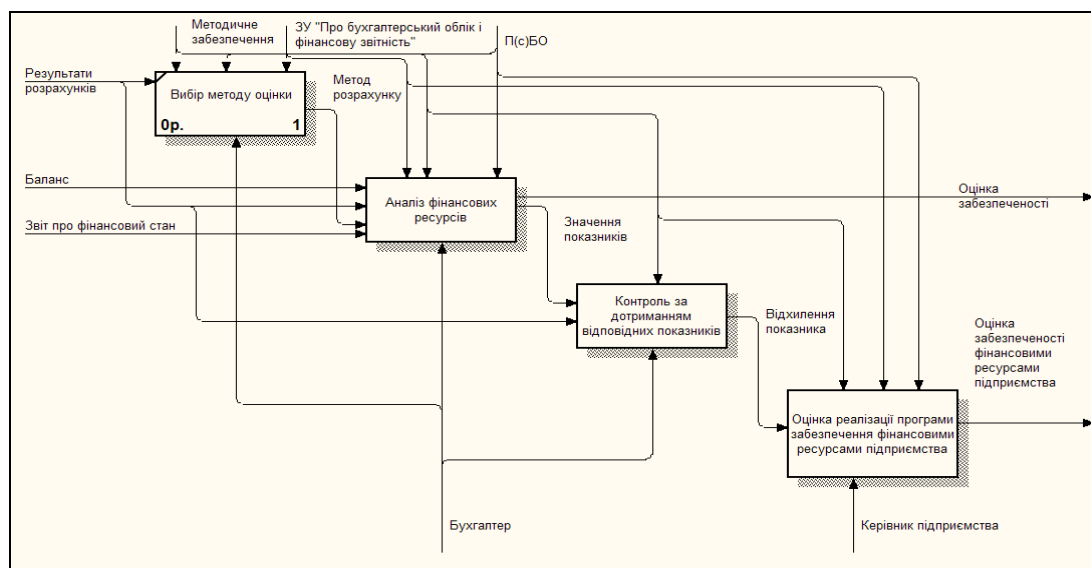

Рис. 3. Декомпозиція II рівня «Загальна оцінка фінансових ресурсів» «AS-IS»

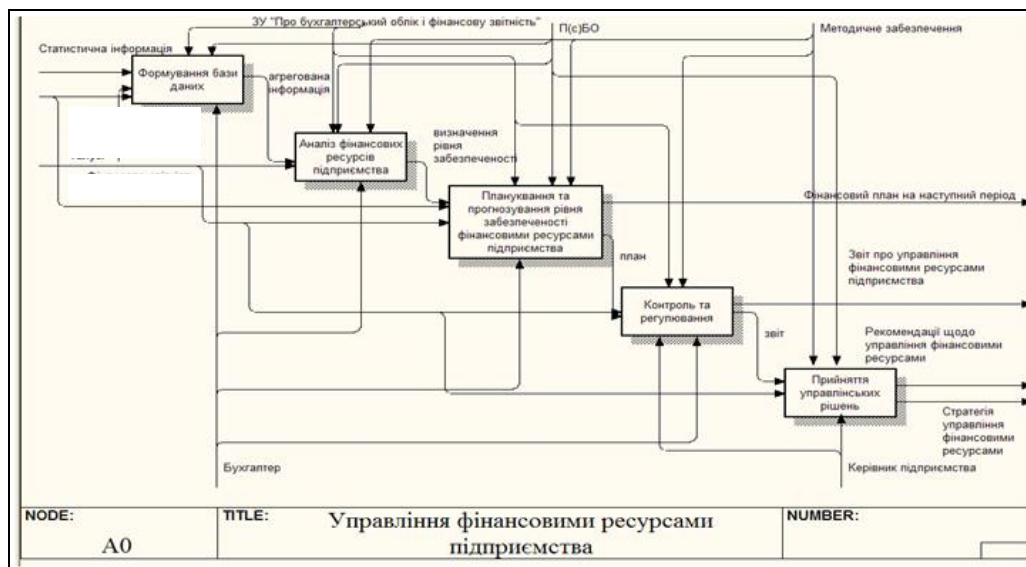

Рис. 4. Етапи управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства «ТО-ВЕ» (Декомпозиція I рівня «Управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства»)

Першим кроком процесу управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства є формування бази даних, який включає визначення індикаторів макро- і мікросередовища, що складаються з параметричних показників стратегічної забезпеченості фінансово-релевантними ресурсами, показниками інтенсивності та результативності використання фінансових ресурсів підприємства (рис. 5).

Рис. 5. Декомпозиція II рівня «Формування бази даних» «ТО-ВЕ»

Метою аналізу стану фінансових ресурсів підприємства є надання об'єктивної оцінки процесу формування фінансових ресурсів підприємств та виявлення резервів збільшення їх розмірів, і підвищення ефективності їх використання (рис. 6).

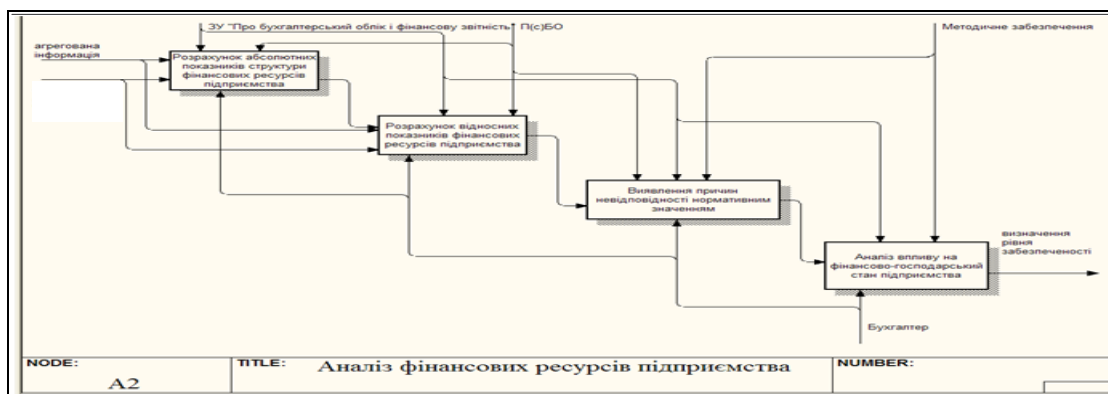

Рис. 6. Декомпозиція II рівня «Аналіз фінансових ресурсів підприємства» «ТО-BE»

Наступним функціональним блоком діаграми управління фінансово-релевантними ресурсами виступає блок «Планування та прогнозування забезпеченості фінансово-релевантними ресурсами підприємства», декомпозиція якого представлена на рис. 7.

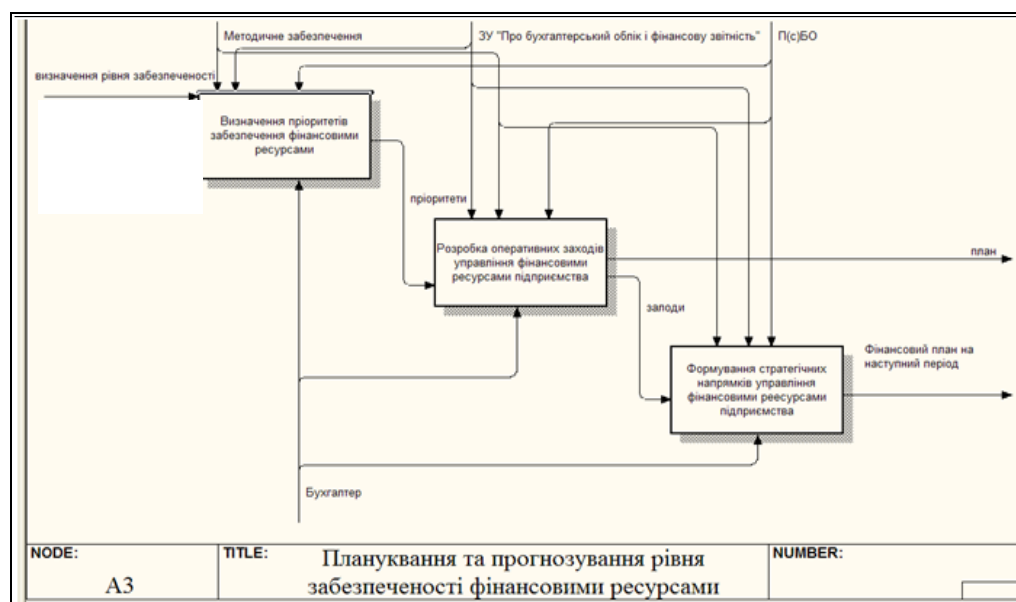

Рис. 7. Декомпозиція II рівня «Планування та прогнозування забезпеченості фінансово-релевантними ресурсами підприємства» «ТО-BE»

Як видно з рис. 7, процес планування та прогнозування забезпеченості фінансово-релевантними ресурсами підприємства має починатися з визначення стратегічних пріоритетів забезпечення фінансово-релевантними ресурсами підприємства, які мають погоджуватися із розробкою оперативних планів розвитку підприємства, що забезпечують загальну стратегію управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства.

Наступний блок моделі – «Контроль та регулювання», що дозволяє своєчасно виявляти і корегувати відхилення обсягів фінансових ресурсів та в оцінити ефективність управління та раціональність використання фінансових ресурсів підприємства (рис. 8).

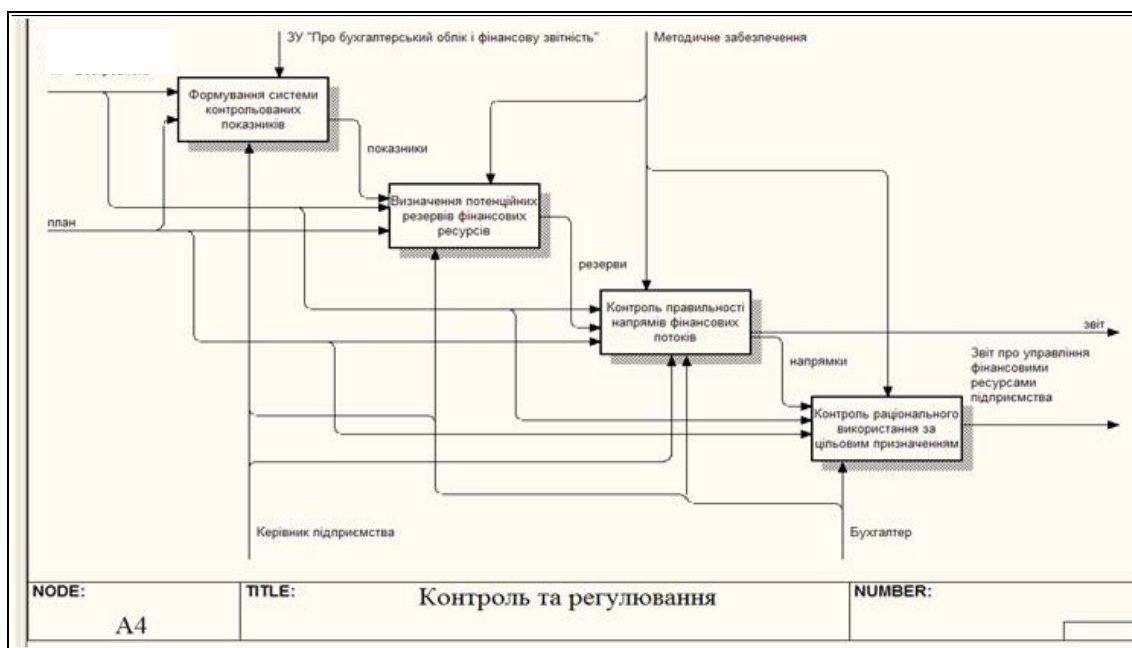

Рис. 8. Декомпозиція II рівня «Контроль та регулювання» «ТО-BE»

Останньою складовою моделі управління фінансово-релевантними ресурсами є «Прийняття управлінських рішень», декомпозиція якого представлена на рис.9.

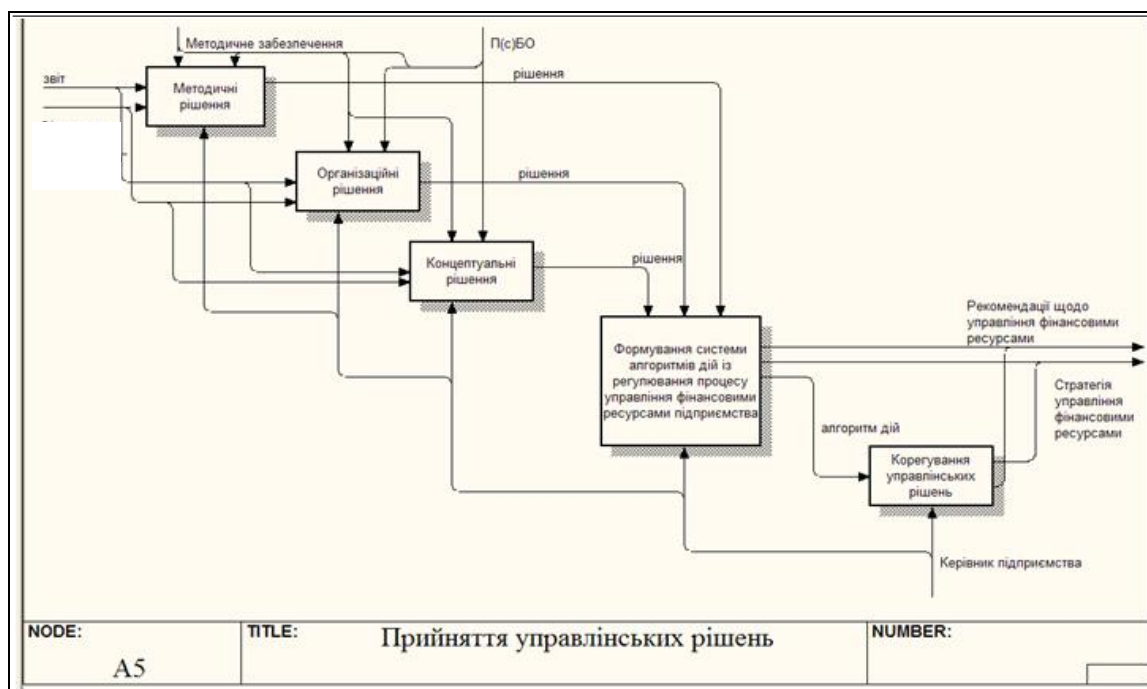

Рис. 9. Декомпозиція II рівня «Прийняття управлінських рішень» «ТО-ВЕ»

Висновки. Запропонована модель управління фінансово-релевантними ресурсами за допомогою застосування case-технологій дозволяє формалізувати процедури та розрахунки часткових показників управління фінансово-релевантними ресурсами, систем, які формуються у залежності від інтересів користувачів щодо інформації про фінансовий стан та інтересів щодо мети діяльності суб'єкту господарювання. Підхід ґрунтується на принципі цілеспрямованості, який дозволяє враховувати та коригувати досягнення поставленої мети в оперативному та стратегічному аспектах. Описана технологія побудови структурно-функціональної моделі дозволяє застосовування структури виконання загальних завдань; нового підходу щодо управління фінансово-релевантними ресурсами підприємства, а також оцінки якості стану стратегічного управління, упорядковувати дії, реалізувати структурний підхід до управління фінансово-релевантними ресурсами.

Використана література

1. Cameron K. S. Diagnosing and Changing Organizational Culture. Based on the Competing Values Framework / K. S. Cameron, R. E. Quinn. – 3rd ed. – New Jersey : PrinticeHall, 2011. – 288 p.
2. Campbell A. Do You Well-Designed Organization / A. Campbell, M. Goold // Harvard Business Review. – 2002. – March. – P. 117-124.
3. Corporate Restructuring: A guide to creating the premium-valued company / editors in chief : Milton L. Rock, Robert H. Rock, James Kristie. – New York : Mc Graw-Hill Publishing Company, 1990. – 310 p.
4. Frese T. Grundlagen Organisation: Konzept – Prinzipien – Strukturen / T. Frese. – Wiesbaden: Gabler, 1999. – 678 s.
5. Ghoshal S. The Multinational Corporation as an Interorganizational Network / S. Ghoshal, C. A. Bartlett // Academy of Management Review. – 1990. – N 15 (4). – P. 603-625.
6. Handy C. The Cods of Management / C. Handy. – New York: PenguinBooks, 1978. – 256 p.
7. Kasych A., Vochozka M. Methodological support of the enterprise sustainable development management. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2018. №1. С. 371-381.
8. Kasych A., Vochozka M. The Choice of Methodological Approaches to the Estimation of Enterprise Value in Terms of Management System Goals. *QUALITY Access to Success*. Vol. 20 (№. 169). 2019. pp. 3-9.
9. Luchyshyn I.V. Substantiation of efficiency of management of financial stability of the enterprise on base of Ltd. «Kolegia-2015» [Manuscript]: comprehensive the sisforobtaining the qualification master'sde greedin 073 / Ihor Luchyshyn; TNTU. - Ternopil [b. in.], 2019 – 161p.
10. Pilipenko A. A. Management organization of cluster structures potential development by tools of balanced scorecard / A. A. Pilipenko, O. V. Duda // *Economics of development*. – 2012. – № 2. – P. 25-32.

REFERENCES

1. Cameron K. S. Diagnosing and Changing Organizational Culture. Based on the Competing Values Framework / K. S. Cameron, R. E. Quinn. – 3rd ed. – New Jersey : Printice Hall, 2011. – 288 p.
2. Campbell A. Do You Well-Designed Organization / A. Campbell, M. Goold // Harvard Business Review. – 2002. – March. – P. 117-124.
3. Corporate Restructuring: A guide to creating the premium-valued company / editors in chief : Milton L. Rock, Robert H. Rock, James Kristie. – New York : Mc Graw-Hill Publishing Company, 1990. – 310 p.

4. Frese T. Grundlagen Organisation: Konzept – Prinzipien – Strukturen / T. Frese. – Wiesbaden: Gabler, 1999. – 678 s.
5. Ghoshal S. The Multinational Corporation as an Interorganizational Network / S. Ghoshal, C. A. Bartlett // Academy of Management Review. – 1990. – N 15 (4). – P. 603–625.
6. Handy C. The Cods of Management / C. Handy. – NewYork: Penguin Books, 1978. – 256 p.
7. Kasych A. Vochozka M. Medothological support of the enterprise sustainable development management. Маркетингіменеджментінновацій. 2018. №1. С. 371–381.
8. Kasych A., Vochozka M. The Choice of Methodological Approaches to the Estimation of Enterprise Value in Terms of Management System Goals. QUALITY Access to Succes. Vol. 20 (No. 169). 2019. pp. 3–9.
9. Luchyshyn I.V. Substantiation of efficiency of management of financial stability of the enterprise on base of Ltd. «Kolegia-2015» [Manuscript]: comprehensive the sisforobtaining the qualification master's degreein 073 / IhorLuchyshyn; TNTU. – Ternopil [b. in.], 2019 – 161p.
10. Pilipenko A. A. Management organization of cluster structures potential development by tools of balanced scorecard / A. A. Pilipenko, O. V. Duda // Economics of development. – 2012. – N 2. – P. 25-32.

Юлия Евгеньевна Безуглая

кандидат экономических наук, доцент
доцент кафедры экономики и менеджмента
Украинская инженерно-педагогическая академия,
г. Харьков, Украина

Алексей Александрович Бобров

соискатель 2 курса первого (бакалаврского) уровня образования
Украинская инженерно-педагогическая академия,
г. Харьков, Украина

Галина Васильевна Ельникова

доктор педагогических наук, профессор,
профессор кафедры экономики и менеджмента,
Украинская инженерно-педагогическая академия, г. Харьков, Украина

**CASE-ТЕХНОЛОГИИ В УПРАВЛЕНИИ ФИНАНСОВЫМИ
РЕСУРСАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ**

Процесс управления финансовыми ресурсами субъекта предпринимательства невозможен без всестороннего анализа и оценки различных

вариантов решений в непосредственном отдалении их во времени. Разрешение этой ситуации возможно благодаря использованию средств системного подхода, а также моделированию. В работе процесс управления финансовыми ресурсами предлагается осуществлять на основе CASE-технологий, основанных на методике структурного анализа и проектирования SADT и реализованных в программной среде BPWin. Эта методика позволяет последовательно установить действительное состояние системы управления финансовыми ресурсами и определить пути оптимизации, то есть возможность создать наглядную улучшенную модель и представить непосредственных участников данного процесса.

Обосновано, что обеспеченность предприятий финансовыми ресурсами определяется многими факторами производственного, экономического и организационного характера и должна удовлетворять определенным требованиям: обеспечение достаточного уровня ликвидности оборотных активов, поскольку от этого зависит платежеспособность предприятия по финансовым обязательствам; обеспечение минимизации потерь денежных ресурсов в процессе их использования в условиях инфляции; обеспечение рационального размещения финансовых ресурсов между сферами их функционирования за счет сокращения удельного веса некачественной дебиторской задолженности в сфере обращения.

Предлагаемая модель управления финансовыми ресурсами посредством применения Case-технологий позволяет формализовать процедуры и расчеты частичных показателей управления финансовыми ресурсами, систем, которые формируются в зависимости от интересов пользователей относительно информации о финансовом состоянии и интересов цели деятельности предприятия. Подход основан на принципе целенаправленности, который позволяет учитывать и корректировать достижения поставленных целей в оперативном и стратегическом аспектах. Описанная технология построения структурно-функциональной модели позволяет применять структуру выполнения общих задач; нового подхода к управлению финансовыми ресурсами предприятия, а также оценке качества состояния стратегического управления, упорядочивать действия, реализовать структурный подход к управлению финансовыми ресурсами.

Ключевые слова: финансовые ресурсы предприятия; структура; управление; система; стратегия.

Yu.E. Bezugla

PhD of Economics, Associate Professor,
Associate Professor of Economics and Management Department
Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

O.Ol. Bobrov

2nd year student of the first (bachelor's) level of education
Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

H. V. Yelnykova

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Professor of Economics and Management Department
Ukrainian Engineering Pedagogics Academy, Kharkiv, Ukraine

CASE-TECHNOLOGIES IN FINANCIAL RESOURCES MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE

The process of managing the financial resources of the business entity is impossible without a comprehensive analysis and evaluation of different solutions in the immediate remote time. The solution to this situation is possible through the use of systems, as well as modeling. In this paper, the process of financial resources management is proposed to be carried out on the basis of CASE-technologies, which are based on the methodology of structural analysis and design SADT and implemented in the software environment BPWin. This technique allows you to consistently establish the true state of the financial resources management system and identify ways to optimize, the ability to create a clear improved model and present the direct participants in this process. It is substantiated that the provision of enterprises with financial resources is determined by many factors of production, economic and organizational nature and must meet certain requirements: ensuring a sufficient level of liquidity of current assets, as it depends on the solvency of the enterprise; ensuring the minimization of losses of financial resources in the process of their use in inflation; ensuring the rational allocation of financial resources between the spheres of their operation by reducing the share of low-quality receivables in circulation.

The proposed model of financial resources management through the use of case-technologies allows to formalize procedures and calculations of partial indicators of financial resources management, systems that are formed depending on user interests in information about financial condition and interests in the purpose of the entity. The approach is based on the principle of purposefulness, which allows to take into account and adjust the achievement of the goal in operational and strategic aspects. The described technology of construction of structural-functional model allows application of structure of performance of the general tasks; a new approach to the management of financial resources of the enterprise, as well as assessing the quality of strategic management, streamline actions, implement a structural approach to financial resources management.

Keywords: financial resources of the enterprise; structure; management; system; strategy.